

УДК 657.433:005.511

DOI: 10.31617/visnik.knute.2022(143)09

БЕЗВЕРХИЙ Костянтин,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державного торговельно-економічного університету
вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0001-8785-1147
k.bezverkhyi@knute.edu.ua

ЮРЧЕНКО Олександр,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Національної академії статистики,
обліку та аудиту
вул. Підгірна, 1, м. Київ, 04107, Україна

ORCID: 0000-0002-8447-6510
alexdekan@ukr.net

МІНІМАЛЬНЕ ПОДАТКОВЕ ЗОВОВ'ЯЗАННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ: ПРАВИЛА АДМІНІСТРУВАННЯ

Вступ. Податкова реформа, яка стартувала з 01.01.2022 р., охоплює більшість суб'єктів господарювання, які мають у власності або на умовах користування земельні ділянки сільськогосподарського (с/г) призначення. Законодавці запровадили де-факто новий податок, який відсутній у переліку загальнодержавних і місцевих податків, представлених у Податковому кодексі України.

Проблема. Серйозні занепокоєння у користувачів земельними ділянками с/г призначення викликає нова, не адаптована до практичного застосування методика розрахунку мінімального податкового зобов'язання у частині сплати податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та єдиного податку.

Метою дослідження є розкриття сутності поняття "мінімальне податкове зобов'язання", визначення переліку платників та алгоритму розрахунку мінімального податкового зобов'язання та загальної суми сплачених податків платіжців для фізичних осіб та суб'єктів бізнесу.

© Безверхий К., Юрченко О., 2022

Внесок авторів є рівнозначним.

Автори не отримували прямого фінансування для цього дослідження.

Bezverkhyi K., Yurchenko O. Minimal'ne podatkovе zobov'язannja dlja biznesu: pravyla administruvannja. *Scientia Fructuosa*. 2022. № 3. S. 114-125. [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(143\)09](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(143)09)

BEZVERKHYI Kostiantyn,

PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics
19, Kyoto str., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0001-8785-1147
k.bezverkhyi@knute.edu.ua

YURCHENKO Oleksandr,

PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Accounting, Auditing and Taxation
National Academy of Statistics, Accounting and Auditing
1, Pidhirna str., Kyiv, 04107, Ukraine

ORCID: 0000-0002-8447-6510
alexdekan@ukr.net

MINIMUM BUSINESS TAX LIABILITY: ADMINISTRATION RULES

Introduction. The tax reform, started on January 1, 2022, included the majority of economic entities that own or use agricultural land on the terms of use. The legislators have introduced a de facto new tax, which is not in the list of national and local taxes presented in the Tax Code of Ukraine.

Problem. The new method of calculation of the minimum tax liability in terms of income tax, personal income tax and single tax is a serious problem of agricultural land users.

The aim of the paper is to reveal the essence of the concept of "minimum tax liability", to determine the list of payers and the algorithm for calculating the minimum tax liability and the total amount of the taxes paid for individuals and businesses.

Methods. Methods of theoretical generalization and grouping, formalization, analysis and synthesis, logical generalization of results were applied in the paper.

Методи. Під час проведення дослідження використано методи: теоретичного узагальнення та групування, формалізації, аналізу та синтезу; логічного узагальнення результатів.

Результати дослідження. Сформовано авторський підхід до розкриття методики розрахунку мінімального податкового зобов'язання та загальної суми сплачених податків і платежів їхніми платниками, які володіють земельними ділянками с/г призначення на умовах власності, постійного користування, оренди, суборенди, емфітевзису тощо.

Висновки. Мінімальне податкове зобов'язання – це мінімальна сума податків, яку повинні сплачувати власники або користувачі земель, що належать до с/г угідь. До складу мінімального податкового зобов'язання віднесено: податок на землю; податок з доходу за продаж урожаю, вирощеного на цій ділянці; податок на доходи фізичних осіб та військовий збір, що утримані із заробітної плати найманих працівників.

Приватні підприємці будуть: самостійно нараховувати мінімальне податкове зобов'язання; визначати суму зобов'язання, яка підлягає сплаті до бюджету.

Ключові слова: мінімальне податкове зобов'язання, загальна сума сплачених податків, спрощена система оподаткування, загальна система оподаткування.

JEL Classification: E62, H20, H32, H71

Вступ. Податкова реформа, яка стартувала з 1 січня 2022 р., стосується всіх суб'єктів господарювання (далі – СГ), які мають у власності або на умовах користування земельні ділянки сільськогосподарського призначення (СГП). Законодавці запровадили де-факто новий податок [1], який відсутній у переліку загальнодержавних і місцевих податків, представлених у Податкову кодексі України [2]. На сьогодні мінімальне податкове зобов'язання (МПЗ) будуть сплачувати як фізичні особи, так і суб'єкти господарювання, які перебувають на спрощеній або загальній системі оподаткування. Саме під час воєнного стану в Україні законотворцями внесено відповідні зміни в чинне податкове законодавство [3] щодо застосування МПЗ, які в свою чергу обумовлюють необхідність їх належної імплементації в практичну діяльність усіх СГ.

Проблема. Нова методика розрахунку МПЗ у частині сплати податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) та єдиного податку не адаптована до практичного застосування, що викликає серйозні занепокоєння у користувачів земельними ділянками СГП.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження в частині адміністрування загальнодержавних і місцевих податків здійснювали як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Група авторів: О. Бойко [4],

Results. The author disclosures method of minimum tax liability calculation and the total amount of taxes paid by the taxpayers who own agricultural land on the terms of ownership, permanent use, lease, sublease, emphyteusis, etc.

Conclusions. The minimum tax liability is the minimum amount of taxes that must be paid by the owners or users of agricultural land. The minimum tax liability includes land tax; income tax on the sale of crops grown on this plot; personal income tax and military duty withheld from the wages of employees.

Private entrepreneurs independently calculate the minimum tax liability; determine the amount of the obligation which must be paid to the budget.

Keywords: minimum tax liability, total amount of taxes paid, simplified taxation system, general taxation system.

О. Іванішина, Ю. Панура [5], І. Кавова, В. Карєв, О. Малишкін, С. Шуляренко, С. Семенова [6], Л. Сідельникова [7] досліджували особливості адміністрування податків. Американський автор С. Гунтер (*S.R. Gunter*) [8] аналізує звітні податкові зобов'язання. Англійський автор Х. Коцогіанніс (*Ch. Kotsogiannis*) та іспанський дослідник М. Лопес-Гарк (*M. Lopez-Garc*) [9] вивчають гармонізацію податку на товари та забезпечення суспільними благами. В. Онищенко [10] розглянув податкові зміни в Україні.

Однак нині залишаються дискусійними питання щодо: сутності поняття "МПЗ"; формулювання переліку платників МПЗ та операцій, які звільняються від його сплати; алгоритму розрахунку МПЗ; особливостей сплати МПЗ платниками ПДФО, податку на прибуток та єдиного податку.

Метою статті є розкриття сутності поняття "мінімальне податкове зобов'язання", визначення переліку платників та алгоритму розрахунку МПЗ й загальної суми сплачених податків платежів (ЗССП) для фізичних осіб та суб'єктів бізнесу.

Методи. Під час дослідження використано такі методи: теоретичного узагальнення та групування (для визначення переліку платників МПЗ та сутності поняття "мінімальне податкове зобов'язання"), формалізації, аналізу та синтезу (для обґрунтування методики розрахунку МПЗ та ЗССП фізичними особами та суб'єктами господарювання); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків та пропозицій).

Результати дослідження. *Мінімальне податкове зобов'язання* – нова система оподаткування, яка впроваджена законом [1]. Це новий податок або мінімальна сума податків, яку повинні сплачувати власник або користувач сільськогосподарських угідь, розташованих за межами населених пунктів у розрахунку на 1 га. МПЗ – мінімальна величина податкового зобов'язання з податків, зборів, контроль за якими делеговано контролюючому органу у частині виробництва та реалізації власної сільськогосподарської продукції та/або володіння та/або користування (оренда, суборенда), право користування землею), постійне користування) земельною ділянкою, що віднесено до сільськогосподарських угідь, розрахована відповідно до чинного податк-ового законодавства. *Мінімальна сума податкового зобов'язання*, визначена для кожної земельної ділянки, що належить на праві користування юридичній або фізичній особі (у тому числі фізичним особами-підприємцями), є загальним мінімальним податковим зобов'язанням [1, пп. 14.1.114² п. 14.1 ст. 14].

Платником МПЗ є особа, яка користується земельною ділянкою: орендар, суборендар, емфітевт, за умови, якщо між власником землі

та користувачем офіційно укладено відповідний договір (оренди, суборенди, емфітевзису тощо), права за яким зареєстровані належним чином. Якщо договір не укладено належним чином, то обов'язок із сплати МПЗ покладається на власника землі.

МПЗ поширюється на:

- власників (користувачів) земельної ділянки СГП (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги), які розташовані за межами населених пунктів;
- власників земельних ділянок СГП, які розташовані в межах населених пунктів та площа яких становить 0.5 га та більше.

Сутність МПЗ схематично зображено на *рис. 1*.

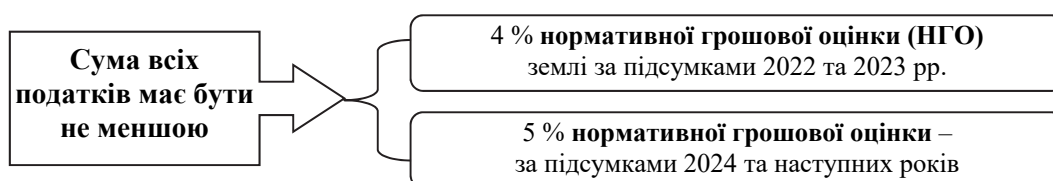

Рис. 1. Сутність мінімального податкового зобов'язання

Джерело: узагальнено авторами на основі [1, пп. 38¹.1.1 п. 38¹.1 ст. 38¹ та ст. 67].

Отже, особа, яка є власником або користувачем землі, визначає загальну суму сплачених нею протягом року податків (*рис. 1*). Якщо їх сума менша за МПЗ, то в цьому випадку потрібно доплатити різницю.

На *рис. 2* наведено перелік земельних ділянок, на які не поширюється МПЗ.

Звітним податковим періодом МПЗ є календарний рік. Вперше цей податок треба буде сплатити в 2023 р. за підсумками 2022 р.

Сума МПЗ зменшується на загальну суму податків, зборів, обов'язкових платежів, яку сплатив власник або користувач землі у звітному податковому році. Тобто формула для визначення суми до сплати в бюджет має такий вигляд:

$$\text{СПС} = \text{МПЗ} - \text{ЗССП},$$

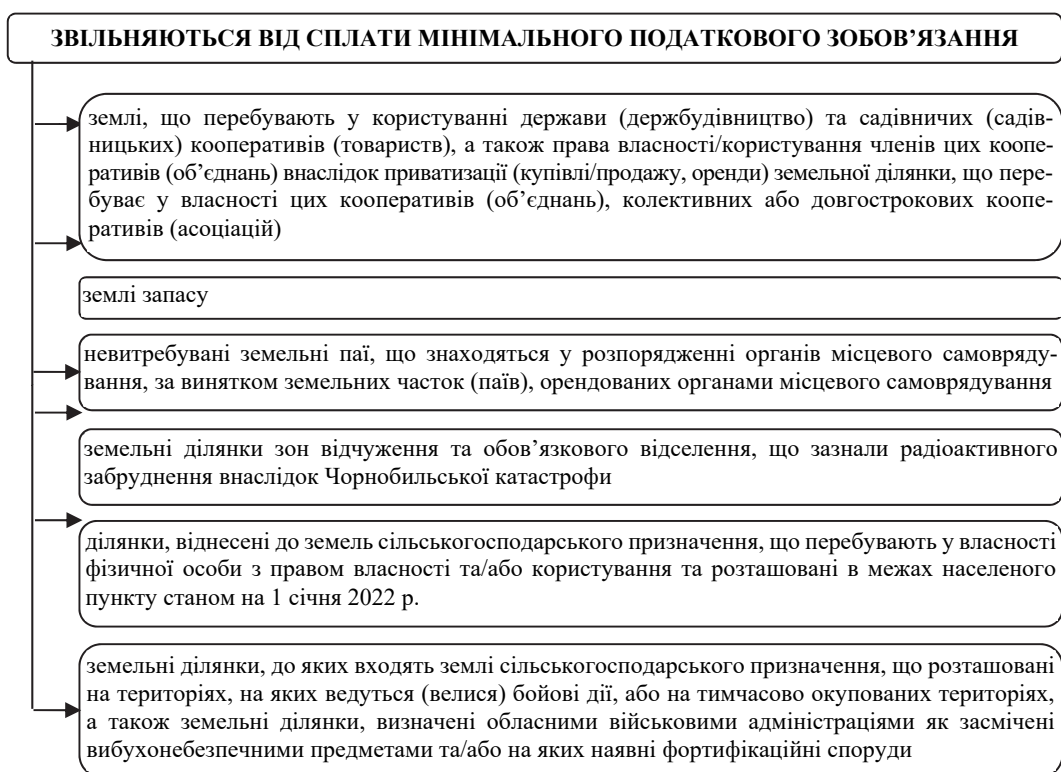
де СПС – сума податку до сплати;

МПЗ – мінімальне податкове зобов'язання;

ЗССП – загальна сума сплачених податків і платежів.

Якщо розрахована сума податку до сплати матиме додатне значення, то різницю слід доплатити в бюджет. У разі отримання від'ємного значення нічого доплачувати не доведеться.

Наприклад, розрахована сума МПЗ становить 80 000.00 грн, а платник податку за звітний рік сплатив податків на суму 75 000.00 грн. Тоді йому треба доплатити в бюджет тільки різницю в сумі 5 000.00 грн.

**Рис. 2. Земельні ділянки, які звільняються від сплати МПЗ,
у т.ч. на період воєнного стану в Україні**

Джерело: узагальнено авторами на основі [1, п. 38¹.2 ст. 38¹].

До початку введення воєнного стану в Україні Міністерством фінансів України внесено зміни [11] до форми податкової декларації з податку на прибуток підприємств щодо відображення в ній МПЗ. Було додано рядок 06.2 МПЗ "Податок на прибуток у вигляді мінімального податкового зобов'язання", а також додаток МПЗ до такої податкової декларації, який містить розрахунок різниці між сумою загального МПЗ та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок, а також додаток МПЗ-3 з розшифровкою розрахунку загального МПЗ, що складається з МПЗ щодо земельної ділянки, нормативна грошова оцінка (НГО) якої проведена та не проведена. Зважаючи на дату офіційного опублікування вказаних змін – 15.03.22 р., а також на вимоги п. 46.6 ст. 46 Податкового кодексу України [2], оновлену форму податкової декларації з податку на прибуток разом з МПЗ уперше потрібно буде подавати в такі терміни:

- платникам із квартальним звітним періодом – за I півріччя 2022 р.;
- платникам із річним звітним періодом – за 2022 р.

Відповідно, за старою формою востаннє обом категоріям платників податку на прибуток потрібно відзвітувати за підсумками I кв. 2022 р.

Розглянемо на прикладі розрахунок МПЗ. Так, у власності фізичної особи є земельна ділянка (рілля), НГО якої становила 320 000.00 грн. У такому разі МПЗ за 2022 р. становить 12 800.00 грн:

$$\frac{320\,000 \text{ грн} \cdot 4\% \cdot 12 \text{ міс.}}{12 \text{ міс.}} = 12\,800 \text{ грн.}$$

Цей приклад найбільше підходить фізичним особам-односібникам, які мають у власності одну земельну ділянку та в яких немає руху землі протягом року.

З наведеного розрахунку видно, що МПЗ треба розраховувати окремо для кожної ділянки, оскільки:

- після проведення Всеукраїнської НГО земель СГП кожна земельна ділянка має свою вартість;
- МПЗ визначається за період володіння (користування) земельною ділянкою, який припадає на відповідний податковий (звітний) рік.

Розглянемо приклад розрахунку, коли НГО земель не проведена. Фізична особа протягом 2022 р. має в Львівській області у власності земельну ділянку, віднесена до с/г угідь, площею 5 га, НГО землі якої не проведена. Земельна ділянка в оренду емфітевзис або інше користування не передавалась. За 2022 р. сплачено земельний податок у сумі 398 грн. НГО 1 га ріллі по Львівській області з урахуванням коефіцієнта індексації становить 30 000 грн.

За результатами 2022 р. Державна податкова служба України сформує та направить платнику податків до 01.07.2023 р. податкове повідомлення – рішення (ППР) на суму різниці між сумою МПЗ та сумою сплачених протягом податкового (звітнього) року податків:

$$30\,000 \text{ грн} \cdot 5 \text{ га} \cdot 0.04 \cdot 12/12) - 398 \text{ грн} = 6\,000 - 398 = 5\,602 \text{ грн.}$$

Водночас, якщо протягом звітнього року платник податку отримував доходи від реалізації сільськогосподарської продукції у сумі 1 000 000 грн, з яких 968 500 грн не підлягали оподаткуванню, відповідно до пп. 165.1.24 п. 165.1 ст. 165 ПКУ [2], а з різниці утримано податковим агентом податок у сумі 5 670 грн:

$$(1\,000\,000 \text{ грн} - 968\,500 \text{ грн})18\%¹ = 5\,670 \text{ грн,}$$

то сума ПДФО, яку платник податків повинен сплатити до бюджету (від’ємне значення різниці між сумою МПЗ та сумою сплачених протягом податкового (звітнього) року податків), становитиме 68 грн:

$$6\,000 - 398 - 5\,670 = -68.$$

Розглянемо особливості нарахування та сплати МПЗ для підприємств, які є платниками податку на прибуток. Відтепер такі платники податку зобов’язані у складі податкової декларації за звітний

¹ Ставка ПДФО

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

податковий рік подавати додаток із розрахунком загального МПЗ, в якому міститиметься інформація про:

- земельні ділянки (їх кадастрові номери), для яких визначається МПЗ, їх нормативна грошова оцінка та площа;
- суму загального МПЗ;
- суму МПЗ щодо кожної земельної ділянки;
- загальну суму сплачених платником податку податків, зборів, платежів, пов'язаних з виробництвом та реалізацією власної сільськогосподарської продукції;
- різницю між загальним МПЗ та загальним податком, збором, а також витратами на оренду землі [2, ст. 141].

Склад податків та зборів, що включаються в МПЗ, наведено в таблиці.

Таблиця

Склад податків, що включаються в МПЗ, та їх платники

Податки та збори	Платники єдиного податку			Платники податку на прибуток	Фізичні особи-підприємці на загальній системі оподаткування
	Юридичні особи (3 група)	Фізичні особи-підприємці (2, 3 група)	Сільськогосподарські товаровиробники – юридичні особи та фізичні особи-підприємці (4 група)		
Податок на прибуток		–		+	–
<i>Податок на доходи фізичних осіб та військових збір:</i>					
з доходів від підприємницької діяльності		–			+
з доходів працівників і за договорами ЦПХ					
з доходів за договорами оренди, суборенди, емфітевзису, сільськогосподарських угідь			+		
Єдиний податок		+			–
Рентна плата за спеціальне використання води			+		
<i>Плата за землю:</i>					
земельний податок			+		
орендна плата					

Джерело: складено авторами.

У ході дослідження питання розрахунку МПЗ для СГП, які обрали загальну систему оподаткування, встановлено, що платники податку на прибуток у 2022 р. повинні будуть розраховувати ЗССПП та порівнювати її з МПЗ.

Якщо платник податку встановить у податковому (звітному) році, що об'єкт оподаткування є від'ємним, додатне значення різниці між загальною сумою МПЗ та ЗССПП сплачується до бюджету з податку на прибуток підприємств у порядку та на умовах, що передбачені чинним податковим законодавством (рис. 3).

Сума податку на прибуток підприємств, яка розрахована з додатним значенням цієї різниці, не враховується в ЗССПП на наступний податковий (звітний) рік. Додатне значення різниці між сумою МПЗ і ЗССПП входить до складу зобов'язань з податку на прибуток підприємств [2, пп. 141.9.1 п. 141.9 ст. 149].

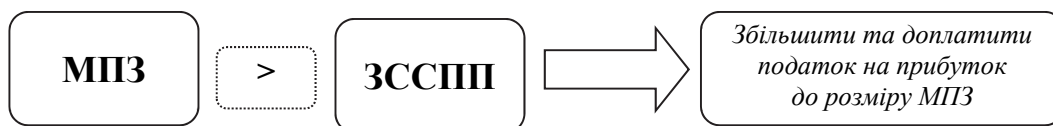

Рис. 3. Розрахунок сплати МПЗ платниками податку на прибуток

Джерело: узагальнено авторами на основі [1, пп. 141.9.5 п. 141.9 ст. 149].

З 1 січня 2022 р. МПЗ до сплати розраховуватимуть фізичні особи – платники ПДФО, які є власниками земель СГП, орендарями, користувачами з інших причин. Для таких платників податку контролюючий орган визначатиме загальну суму МПЗ на підставі даних Державного реєстру нерухомого майна, Державного земельного кадастру або на підставі оригіналів або належним чином засвідчених копій відповідних документів, що підтверджують право власності (користування) на землю. ППР разом із детальним розрахунком суми податку, сплаченого з ПДФО за річним податковим зобов'язанням, додатної суми різниці між загальною МПЗ та сумою податків, зборів, платежів, сплачених протягом податкового (звітного) року, надсилається платнику податків після звітного року.

Якщо податкова служба не вручить таке ППР та детальний розрахунок податку у встановлений строк, фізична особа звільняється від сплати додатної суми річного податкового зобов'язання як різниця між загальним МПЗ і загальною сумою сплачених податків [2, пп. 170.14.6 п. 170.14 ст. 170].

До загальної суми сплачених фізичною особою протягом податкового (звітного) року податків, зборів, платежів включаються:

- ПДФО та військовий збір з доходів від продажу власної сільськогосподарської продукції;
- земельний податок за земельні ділянки, віднесені до сільськогосподарських угідь.

У сумі сплачених податків, зборів, платежів не враховуються помилково або надміру сплачені податки та збори в податковому (звітному) році.

МПЗ порівнюється із загальною сумою сплачених податків. У випадку, коли МПЗ перевищує ЗССП, то фізична особа повинна буде доплатити ПДФО до рівня МПЗ у відповідний бюджет протягом 60 календарних днів з дня вручення ППР контролюючим органом платнику податку (рис. 4).

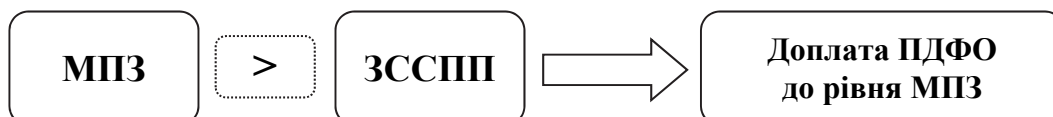

Рис. 4. Розрахунок сплати МПЗ фізичними особами – платниками ПДФО

Джерело: узагальнено авторами на основі [1, пп. 170.14.5 п. 170.1 ст. 170].

У разі незгоди фізичної особи – платника податку з визначеним контролюючим органом загальним МПЗ або розрахованою у відповідному ППР сумою річного податкового зобов'язання з ПДФО такий платник податку має право протягом 30 календарних днів з дня вручення ППР звернутися до ДПС для проведення звірки даних, використаних для розрахунку суми ПДФО, із наданням підтверджувальних документів, зокрема щодо:

- земельних ділянок, які знаходяться у платника податку у власності або постійному користуванні, в оренді (суборенді, емфітевзисі), їхньої нормативної грошової оцінки та площі;
- суми доходу від реалізації власної сільськогосподарської продукції;
- суми сплачених податків, зборів, платежів.

МПЗ визначається на період володіння (користування) земельною ділянкою, яким є відповідний податковий (звітний) рік. У разі переходу права власності або користування земельною ділянкою протягом року МПЗ визначає:

- попередній власник (користувач) – за період із 1 січня звітного року до початку місяця, в якому припинилося право власності (користування);
- новий власник (користувач) – за період із початку місяця, в якому набуто право власності (користування) на земельну ділянку, і до кінця року.

Наступним етапом дослідження є виявлення особливостей нарахування та сплати МПЗ фізичними особами-підприємцями, які обрали загальну систему оподаткування та є платниками податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

Якщо платник податку зареєстрований як фізична особа – підприємець, загальне МПЗ земель сільськогосподарського призначення, які використовуються підприємцем для здійснення підприємницької діяльності, обчислюється платником податку з першого числа наступного місяця, в якому відбулася державна реєстрація.

Фізичні особи-підприємці зобов'язані подати доповнення до загальної податкової декларації у складі річної декларації та розрахувати загальну суму МПЗ.

У випадку, коли загальна сума МПЗ перевищує ЗССПІ для фізичних осіб-підприємців, які обрали загальну систему оподаткування, то платник податку зобов'язаний доплатити ПДФО до рівня МПЗ. Надбавка ПДФО до цієї суми буде перерахована до місцевого бюджету, де розташована така ділянка, пропорційно, виходячи з частки кожної ділянки, віднесеної до сільськогосподарської землі.

У випадку, якщо сума МПЗ перевищує ЗССПІ, то платники єдиного податку (юридичні і фізичні особи-підприємці) 2 та 3 групи збільшують до розміру МПЗ визначену в податковій декларації за податковий (звітний) рік суму єдиного податку, що підлягає сплаті до бюджету.

Якщо сума МПЗ більша за ЗССПП для платників єдиного податку 4 групи (юридичних та фізичних осіб-підприємців), то суб'єкти господарювання збільшують до розміру МПЗ визначену в податковій декларації за наступний за звітним податковий (звітний) рік суму єдиного податку, що сплачується до бюджету.

Висновки. Мінімальне податкове зобов'язання – це мінімальний податок, який має сплатити власник або користувач землі, що належить до земель сільськогосподарського призначення. Не має значення, використовується земля для вирощування сільськогосподарської продукції чи ні. До МПЗ належать: земельний податок; податок з доходу за продаж урожаю, вирощеного на цій земельній ділянці; ПДФО та військовий збір, що утриманий із доходів у вигляді заробітної плати працівників.

Приватні підприємці, які володіють землями СГП, будуть: самостійно нараховувати МПЗ за методикою, що представлена в оновленій редакції ПКУ; визначати суму зобов'язання, яка підлягає сплаті до бюджету. Інформацію про МПЗ фізичні особи-підприємці незалежно від застосованої системи оподаткування відображатимуть у затверджених окремих додатках у складі відповідних податкових декларацій. Перша сплата МПЗ до відповідного бюджету відбудеться за результатами 2022 р. у лютому 2023 р.

У подальших наукових дослідженнях увагу буде зосереджено на: уточненні сутності поняття "мінімальне податкове зобов'язання"; розширенні переліку платників МПЗ та операцій, які звільняються від сплати МПЗ; уточненні алгоритму розрахунку МПЗ; розкритті особливостей розрахунку загальної суми сплачених податків, платежів фізичними особами, суб'єктами малого, середнього та великого бізнесу, які володіють земельними ділянками СГП.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що вони не мають фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не мають відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що один з авторів працює в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень" від 30.11.2021 № 1914 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text> (дата звернення: 03.01.2022).
2. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text> (дата звернення: 03.01.2022).
3. Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану" від 15.03.2022 р. № 2120-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 24.04.2022).

4. Бойко О. Ефективність системи податкового адміністрування в Україні. *Демократичне врядування: періодичне електронне видання*. 2017. Вип. 20. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/dg/vsi-vypusky/vypusk-20-2017/efektyvnist-systemy-podatkovogo-administruvannya-v-ukrayini> (дата звернення: 03.01.2022).
5. Іванішина О. С., Панура Ю. В. Економічний зміст податкового адміністрування. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. Вип. 1(9). С. 159-163.
6. Малишкін О. І., Безверхий К. В., Кавова І. С., Семенова С. М., Шуляренко С. М., Карєв В. П. Гармонізація бухгалтерського обліку та оподаткування на підприємствах України в контексті нормативів ЄС: монографія. Київ: ДУІТ, 2018. 416 с.
7. Сідельникова Л. Теоретико-організаційні домінанти податкового адміністрування в системі державного податкового менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2020. № 22. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/91/86> (дата звернення: 03.01.2022).
8. Gunter S. R. Your biggest refund, guaranteed? Internet access, tax filing method, and reported tax liability. *International Tax and Public Finance*. 2019. Vol. 26. Issue 3. P. 536-570.
9. Kotsogiannis Ch., Lopez-Garc M. On commodity tax harmonization and public goods provision. *Public Econ Theory*. 2021; № 23: P. 1220-1227. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jpet.12535> (application date: 03.01.2022).
10. Онищенко В. Огляд податкових змін Закону № 1914–X. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/ru/9182-obzor-nalogovyh-izmeneniy-iz-zakonoproekta-5600-resurnaya-renta-prodaja-kvartir-nalogovuu> (дата звернення: 03.01.2022).
11. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Змін до форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів" від 10.02.2022 р. № 58. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0265-22#Text> (дата звернення: 26.04.2022).

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zabezpechennia zbalansovanosti biudzhethnykh nadkhodzen" [On amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine to ensure the balance of budget revenues] vid 30.11.2021 № 1914. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text> [in Ukraine].
2. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] vid 02.12.2010 r. № 2755–VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukraine].
3. Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo dii norm na period dii voiennoho stanu" [About modification of the Tax code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine concerning action of norms for the period of martial law] vid 15.03.2022 № 2120-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> [in Ukraine].
4. Boiko, O. (2017). Efektyvnist systemy podatkovoho administruvannya v Ukraini [Efficiency of the tax administration system in Ukraine]. *Demokratychnе vriaduvannia – Democratic governance*. (Vol. 20). <https://science.lpnu.ua/uk/dg/vsi-vypusky/vypusk-20-2017/efektyvnist-systemy-podatkovogo-administruvannya-v-ukrayini> [in Ukraine].
5. Ivanishyna, O. S., & Panura, Yu. V. (2018). Ekonomichnyi zmist podatkovoho administruvannya [Economic content of tax administration]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu – Scientific Bulletin of Mukachevo State University*. (Vol. 1(9), (pp. 159-163) [in Ukraine].

6. Malyshkin, O. I., Bezverkhyi, K. V., Kavova, I. S., Semenova, S. M., Shuliarenko, S. M., & Kariev, V. P. (2018). *Harmonizatsiia bukhhalterskoho obliku ta opodatkuvannia na pidpriemstvakh Ukrainy v konteksti normatyviv YeS [Harmonization of accounting and taxation at Ukrainian enterprises in the context of EU standards]*. Kyiv: DUIT [in Ukraine].
7. Sidelnikova, L. (2020). Teoretyko-orhanizatsiini dominanty podatkovoho administruvannia v systemi derzhavnoho podatkovoho menedzhmentu [Theoretical and organizational dominants of tax administration in the system of state tax management]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 22. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/91/86> [in Ukraine].
8. Gunter, S. R. (2019). Your biggest refund, guaranteed? Internet access, tax filing method, and reported tax liability. *International Tax and Public Finance*. (Vol. 26). Issue 3, (pp. 536-570) [in English].
9. Kotsogiannis, Ch., Lopez-Garc, M. (2021). On commodity tax harmonization and public goods provision. *Public Econ Theory*, 23, 1220–1227. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jpet.12535> [in English].
10. Onyshchenko, V. (2022). Ohliad podatkovykh zmin zakonu № 1914–X. <https://www.golovbukh.ua/article/ru/9182-obzor-nalogovyh-izmeneniy-iz-zakonoproekta-5600-resursnaya-renta-prodaja-kvartir-nalogovyy> [in Ukraine].
11. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Zmin do formy Podatkovoï deklaratsii z podatku na prybutok pidpriemstv ta vyznannia takymy, shcho vtratyly chynnist, deiakykh nakaziv" [On Approval of Amendments to the Form of Corporate Income Tax Return and Recognition of Certain Orders as Repealed] vid 10.02.2022 r. № 58. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0265-22#Text> [in Ukraine].

Надійшла до редакції 08.01.2022.

Прийнято до друку 19.01.2022.

Публікація онлайн 24.06.2022.